

V SEMINARIO INTERNACIONAL SOBRE DEMOCRACIA, CIDADANÍA E ESTADO DE DEREITO

Universidade de Vigo – Campus de Ourense

– 26 e 27 de setembro de 2023 –

Tema: Camiños e desvíos da cidadanía e do cosmopolitismo

1. DO EVENTO

O *V Seminario Internacional sobre Democracia, Cidadanía e Estado de Dereito* (<http://sideciied.com/>) xorde da confluencia dos esforzos de cooperación académica promovidos polos investigadores de Uvigo (Universidade de Vigo, Galicia, España), UEL (Universidade de Londrina, Londrina, Brasil) e UFF (Universidade Federal Fluminense, Río de Xaneiro, Brasil). A busca pola integración e expansión do diálogo sobre os problemas contemporáneos e a discusión das posibles solucións a eles son motivos que nos permiten a realización deste evento.

1.1. Apresentação

O *V Seminario Internacional sobre Democracia, Cidadanía e Estado de Dereito* convértese na atención sobre as cuestións e os desafíos ás que se enfrontan as ciencias humanas e sociais, especialmente o dereito, na busca de perspectivas de sustentabilidade e desenvolvemento con calidade de vida e igualdade. E iso nun escenario global marcado polas constantes inestabilidades derivadas de crises institucionais, que ten o crecemento dos movementos totalitarios a nivel mundial como síntoma de exclusión e ameaza para a humanidade, xerando impactos globais na xestión de institucións (governos, empresas, familias, etc.) e a existencia de persoas na súa inserción diaria na sociedade.

A pandemia de Covid-19 aínda deixa as súas consecuencias en diferentes países do mundo e provocou un empeoramento da desigualdade entre as persoas e entre as nacións, xa sexa no acceso á información, á alimentación, á vivenda, á saúde e ás condicións mínimas para a vida con dignidade.

Aliados a isto, os novos proxectos hexemónicos de Rusia, China e Estados Unidos parecen querer reavivar o espírito imperial romano. A invasión de Ucraína por parte de Rusia fixo temer unha nova guerra mundial, esta vez co uso de tecnoloxía avanzada e armas nucleares capaces de aniquilar o planeta e a especie humana.

Neste contexto, a participación das persoas en instancias de discusión, deliberación, implantación e supervisión das institucións, a nivel planetario, tórnase decisiva e fundamental. A cidadanía en termos globais, o seu exercicio e as súas múltiples posibilidades de expresión, é cada vez máis necesaria para ser entendida e experimentada. Polo tanto, a quinta edición do noso evento propón como tema “*Camiños e desvíos da cidadanía e do cosmopolitismo*”.

Este tema é relevante para as sociedades no seu conxunto e foi obxecto de investigacións realizadas nas institucións que promoven o evento: UVIGO, UEL e UFF.

Na UVIGO, os investigadores participantes participan principalmente nos proxectos de investigación desenvolvidos no Campus de Ourense, na Facultade de Dereito, a través do Programa de Doctoría en Auga, Sustentabilidade e Desenvolvemento.

Na UEL, os profesores participantes están ligados ao Programa Master en Dereito Mercantil, con actividades de investigación integradas nos temas do evento.

Na UFF, os investigadores participantes están vinculados nas investigacións e actividades desenvolvidas na Facultade de Dereito e no Instituto de Filosofía e Ciencias Sociais, tanto nos Programas de Máster e Doutoramento existentes, como en Grupos de Investigación rexistrados con UFF e CNPq (Consello Nacional de Desenvolvemento Científico e Tecnolóxico), especialmente a través do Grupo de Investigación sobre Democracia, Cidadanía e Estado de Dereito (DeCiED). Estes efectos tamén se multiplicaron pola formación de grupos de estudo ou a presenza de investigadores vinculados ao DeCiED e que traballan como profesores e investigadores en institucións universitarias que se converteron en socias do noso evento.

O diálogo constante, o intercambio de investigadores e estudantes, así como a realización de proxectos de investigación conxunta que culminaron nos actos académicos relevantes son todos os elementos desexados e buscados polas institucións implicadas na promoción deste Seminario.

1.2. Obxectivos do Seminario

- Discutir as cuestións máis importantes sobre a democracia e a xestión das institucións desde a perspectiva de construír xustiza social e sustentabilidade, considerando as crises institucionais e os totalitarismos presentes no escenario internacional.
- Promover o diálogo interinstitucional, compartindo experiencias específicas para cada institución sobre o tema do evento.
- Analizar os retos que presenta ao dereito ante as crises contextuais e a construción da sustentabilidade con respecto á cidadanía e á democracia.
- Difundir e dar a coñecer o traballo desenvolvido no Campus de Auga de Ourense, así como o que é efectivo na UEL e na UFF, en canto a contribución á sociedade contemporánea.
- Permitir a construción e consolidación de redes de relación e investigación que se converten en asociacións académicas intercontinentales prometedoras.

1.3. Organización

A) Directores Presidentes

Gilvan Luiz Hansen (UFF)

Guillermo Suárez Blázquez (UVIGO)

B) Dirección académica

Antón Lois Fernández Álvarez (UVIGO)

Clodomiro José Bannwart Júnior (UEL)

Eder Fernandes Monica (UFF)

C) Secretaria

Anderson W. Moreira (UFF)
Gilvan Luiz Hansen Junior (DeCiED/IGH)
Marcella da Costa Moreira de Paiva (DeCiED/UFF/UNIVERSO)
Mariana Burgos Jaeger (UFF)
Natália Maria Ventura da Silva Alfaya (DeCiED/FL)
Nathália Terra (UFF)
Pedro Odebrecht Khauaja (UFF)
Rosely Dias da Silva (UNESPAR)
Thiago Opolski (UFF)

D) Comisión Científica

D1) Comisión Externa

Adriana Ribeiro Rice Geisler (PUC-Rio / FIOCRUZ)
Alba Simon (Universidade Federal do Estado do Rio de Janeiro)
Alfonso Murillo Villar (Universidad de Burgos)
Aylton Barbieri Durão (Universidade Federal de Santa Catarina)
Bruno Stigert de Sousa (Universidade Federal de Juiz de Fora)
Gustavo Silveira Siqueira (Universidade do Estado do Rio de Janeiro)
Juan Alfredo Obarrio Moreno (Universitat de València)
Julio García Camiñas (Universidade de La Coruña)
Marcos César de Souza Lima (Universidade Veiga de Almeida)
Maria José Magalhães (Universidade do Porto)
María Torres Pérez (Universidade de València)

D2) Comisión Interna

Alexander Seixas da Costa (Universidade Federal Fluminense)
André Hacl Castro (Universidade Estácio de Sá)
Antón Lois Fernández Álvarez (Universidade de Vigo)
Cândido Francisco Duarte dos Santos e Silva (Universidade Federal Fluminense)
Carla Appollinario de Castro (Universidade Federal Fluminense)
Carolina Câmara Pires dos Santos (Pontifícia Universidade Católica do Rio de Janeiro)
Carolina Pereira Lins Mesquita (Universidade Federal do Rio de Janeiro)
Célia Barbosa Abreu (Universidade Federal Fluminense)
Clodomiro José Bannwart Júnior (Universidade Estadual de Londrina)
Clóvis Montenegro de Lima (Instituto Brasileiro de Informação em Ciência e Tecnologia)

Daniel Rubens Cenci (Univ. Regional Noroeste Estado do Rio Grande do Sul - UNIJUI)
Daniela Olímpio de Oliveira (DeCiED)
Elve Miguel Cenci (Universidade Estadual de Londrina)
Eder Fernandes Monica (Universidade Federal Fluminense)
Edson Alvisi Neves (Universidade Cândido Mendes)
Eduardo Manuel Val (Universidade Federal Fluminense)
Fábio Hansen (Universidade Federal do Pará)
Fernanda Franklin Arakaki Seixas (Univertix)
Fernanda Pontes Pimentel (Universidade Federal Fluminense)
Francisca Fernández Prol (Universidade de Vigo)
Gilvan Luiz Hansen (Universidade Federal Fluminense)
Guillermo Suárez Blázquez (Universidade de Vigo)
Joaquim Leonel de Rezende Alvim (Universidade Federal Fluminense)
José Carlos Garcia (DeCiED)
José Díaz Lafuente (Universidade Complutense de Madrid)
José Ricardo Alvarez Vianna (Escola de Magistratura/Paraná)
Kátia Rocha Salomão (Centro Universitário UNIVEL)
Klever Paulo Leal Filpo (Universidade Católica de Petrópolis)
Laís Godoi Lopes (Universidade Estadual de Goiás)
Laura Magalhães de Andrade (DeCiED)
Laura Movilla Pateiro (Universidade de Vigo)
Luís Antonio Alves Machado (DeCiED)
Luís Antonio Cunha Ribeiro (Universidade Federal Fluminense)
Luis Rodríguez Ennes (Universidade de Vigo)
Luiz Antonio da Silva Peixoto (Universidade Federal de Juiz de Fora)
Marcelo Pereira de Almeida (Universidade Federal Fluminense)
Márcio Renan Hamel (Universidade de Passo Fundo)
Margarita Fuenteseca Degeneffe (Universidade de Vigo)
Maria Belén Sánchez Ramos (Universidade de Vigo)
Maria Victória Braz Borja Rodrigues (Universidade Federal do Oeste da Bahia)
Marta Fernández Prieto (Universidade de Vigo)
Mônica Teresa Costa Sousa (Universidade Federal do Maranhão)
Napoleão Miranda (Universidade Federal Fluminense)
Natalia Caroline Soares de Oliveira (Organização das Nações Unidas)
Natália Maria Ventura da Silva Alfaya (DeCiED / Faculdades Londrina)
Natália Torres Cadavid (Universidade de Vigo)
Ozéas Corrêa Lopes Filho (Universidade Federal Fluminense)
Pablo Raúl Bonorino Ramírez (Universidade de Vigo)
Paola de Andrade Porto (Universidade Estácio de Sá)
Pedro Arruda Júnior (UNIPTAN)
Ricardo Lebbos Favoreto (Universidade Estadual de Londrina)
Roberto Bustillo Bolado (Universidade de Vigo)
Rosana Maria de Moraes Antunes (Faculdades Lusófona)

Rosely Dias da Silva (Universidade Estadual do Paraná - UNESPAR)
Rubens de Lyra Pereira (DeCiED)
Samia Moda Cirino (Faculdades Londrina)
Sérgio Gustavo de Mattos Pauseiro (Universidade Federal Fluminense)
Sérvio Túlio Santos Vieira (Universidade Federal Fluminense)
Simone Vinhas de Oliveira (Universidade Estadual de Londrina)
Susana Álvarez González (Universidade de Vigo)
Tânia Lobo Muniz (Universidade Estadual de Londrina)
Tânia Márcia Kale (Universidade Estácio de Sá)
Thiago Rodrigues Pereira (Instituto Novo Liceu / Universidade Autónoma de Lisboa)
Virgílio Rodríguez Vázquez (Universidade de Vigo)
Wellington Fontes Menezes (DeCiED)
Wladimir Tadeu Baptista Soares (Universidade Federal Fluminense)
Wilson Madeira Filho (Universidade Federal Fluminense)
Xosé Manuel Pacho Blanco (Universidade de Vigo)

2. INSCRICIÓN

2.1. Inscricións de traballos

As obras a inscribir deben ser inéditas e poden ter ata tres autores, en coautoría. En todos os casos, un dos autores deberá ser necesariamente Doutor ou Mestre.

O envío de traballos realizarase mediante o envío dun Resumo, que será seleccionado polo Comité Científico do evento en función dos Paneles/Grupos de Traballo e das súas temáticas específicas (ver os Menús de Paneles no Anexo 3 deste Anuncio). Tras o acto e incorporando as achegas adquiridas durante a presentación nos Grupos de Traballo (Paneis), os autores poden remitir o Artigo Completo, para ser publicado nos Anais do evento.

As Conferencias, Sesiões Temáticas e a presentación de traballos nos Grupos de Traballo (Paneis) terán lugar do 26 e 27 de setembro de 2023, a través de canles de comunicación a distancia, por vía remoto, cuxos medios de acceso serán facilitados no seu momento pola coordinación do evento.

A presentación do traballo baseado nos Resumos e a publicación do Artigo Completo están condicionadas ao pagamento da inscrición, segundo o presente anuncio público. O Artigo Completo pasará por unha Comisión de Revisión, integrada por profesores membros da Comisión Científica do evento, que poderá suxerir ou solicitar modificacións aos autores, con vistas á adecuación cualitativa dos textos, dependendo disto a publicación do Artigo Completo nos Anais do evento. Mediante a presentación dos traballos (Artigo Resumo e Artigo Completo), os autores autorizan a súa publicación nos produtos derivados do evento, cos debidos créditos de autoría, e sen contraprestación económica ningunha para os responsables da organización do Seminario.

As dúbidas e suxestións poderán ser remitadas ao Comité Executivo do *V Seminario Internacional sobre Democracia, Cidadanía e Estado de Dereito* a través do correo electrónico: sidecied@gmail.com.

2.2. Do Resumo

O Resumo deberá cumprir as especificacións contidas no Modelo (Anexo 1 ao presente Anuncio), sendo condición para a aceptación do texto o formato segundo o mencionado modelo. O título do resumo debe ser diferente do título do artigo completo. O resumo debe ter ata 300 palabras, sen incluír a bibliografía.

Os participantes deberán enviar os resumos a través dun formulario electrónico (Google Forms), cuxa ligazón de acceso estará dispoñible na páxina web do evento (<https://sidecied.com/>), nos prazos establecidos no calendario de anuncios públicos.

Expediranse certificados de presentación de traballos, enviados por correo electrónico, exclusivamente para os que asistan e presenten efectivamente o seu traballo no Panel/Grupo de Traballo elixido. A coautoría no traballo non está vinculada á recepción do certificado de presentación.

2.3. Do Artigo Completo

Os artigos completos publicaranse en forma de libro ou en revistas especializadas clasificadas en parámetros internacionais de calidade académica. O título do artigo completo debe ser diferente do título do resumo. O artigo completo debe ter unha extensión de 5000 a 7000 palabras, sen incluír a bibliografía. O formato do Artigo Completo deberá cumprir as especificacións contidas no Modelo (Anexo 2 deste Anuncio) e enviarse a través dun formulario electrónico (*Google Forms*), cuxa ligazón de acceso estará dispoñible na páxina web do evento (<https://sidecied.com/>), nos prazos establecidos no calendario de anuncios públicos.

2.4. Cotas de Inscripción

MÉTODO DE PARTICIPACIÓN	PRAZO	PREZO
Comunicacións de máis dun autor	Ata o 15/08/2023	€ 40,00
	Ata o 15/09/2023	€ 45,00
Comunicacións dun solo autor	Ata o 15/08/2023	€ 20,00
	Ata o 15/09/2023	€ 27,00
Asistentes con Diploma	Ata o 15/08/2023	€ 10,00
	Ata o 15/09/2023	€ 15,00

Os valores que se inclúen na táboa anterior, excepto os Asistentes con Diploma, están relacionados coa matrícula do traballo a presentar.

Os membros da Dirección Académica, o Comité Executivo e o Comité Científico non están exentos de pagar a taxa de inscrición se caen nun dos anteriores. Non obstante, recibirán un certificado específico para a súa participación.

2.5. Formas de pagamento

O pagamento das inscricións pódese realizar mediante transferencia ou ingreso bancario na conta que se indica a continuación. Posteriormente, pregúntase que envíe unha copia/foto do xustificante de pago, para que exista o xustificante da inscrición, ao correo electrónico do evento: sidecied@gmail.com.

a) No Brasil (reais):

Banco Inter – Oficina: 0001 – Conta: 13431817-0 – En representación de: Gilvan Luiz Hansen Júnior - CPF 025.117.570-79

Ou PIX => chave = (54)99133-1221

b) En España e na Unión Europea (euros):

Banco N26
IBAN – DE 18 1001 1001 2620422480
BIC – NTSBDEB1XXX
Gilvan Luiz Hansen

3. CRONOGRAMA

O *V Seminario Internacional sobre Democracia, Cidadanía e Estado de Dereito* aprobará os seguintes prazos:

ACTIVIDADE	PRAZO
Publicación do Edital de evento	Ata o 30 de xuño de 2023
Inscrición para o evento	Do 1 de xullo ao 15 de setembro de 2023
Envío de Resumos	Ata o 30 de xullo de 2023
Publicación Resumos aceptados e Panel asignado	Ata o 10 de agosto de 2023
Celebración do Congreso	26 e 27 de setembro de 2023

Envío de textos definitivos	Ata o 27 de novembro de 2023
Publicación estimada de textos definitivos	Ata o 27 de marzo de 2024

4. PROGRAMACIÓN

Martes, 26 de setembro	
10.30-11.00 (Brasília) 15.30-16.00 (Galicia)	Apertura do Seminario
11.00-12.00 (Brasília) 16.00-17.00 (Galicia)	Conferencia inaugural <u>Profa. Dra. Mónica Arenas Ramiro</u> Universidade de Alcalá de Henares (UAH)
12.00-13.30 (Brasília) 17.00-18.30 (Galicia)	Descanso
13.30-16.30 (Brasília) 18.30-21.30 (Galicia)	Grupos de traballo (Paneis) Panel 01 – Resolución de conflitos e aspectos procesuais da cidadanía Panel 02 - Raza, xénero e sexualidade Panel 03 - Cidadanía, seguridade pública e violencia social Panel 04 – Relacións internacionais, institucións xurídicas e dereito comparado Panel 05 – O dereito privado fronte aos movementos sociais e ás novas configuracións institucionais
16.30 (Brasília) 21.30 (Galicia)	Término
Mércores, 27 de setembro	
9.00-12.00 (Brasília) 14.00-17.00 (Galicia)	Grupos de traballo (Paneis) Panel 06 - Cidadanía, fiscalidade e relacións cos consumidores Panel 07 – Xestión da información e da comunicación sobre

	<p>bases democráticas</p> <p>Panel 08 – Institucións políticas e organización do poder</p> <p>Panel 09 – Institucións públicas, cidadanía e xestión sanitaria</p> <p>Panel 10 – Dereitos humanos, políticas públicas e xustiza social</p>
<p>12.00-13.30 (Brasília)</p> <p>17.00-18.30 (Galicia)</p>	<p>Descanso</p>
<p>13.30-15.30 (Brasília)</p> <p>18.30-20.30 (Galicia)</p>	<p>Grupos de traballo (Paneis)</p> <p>Panel 11 – Filosofía, historia e dereito: diálogos posibles</p> <p>Panel 12 – Relacións laborais, empresariais e económicas</p> <p>Panel 13 – Ética, educación e cidadanía</p> <p>Panel 14 – Capitalismo, crise ambiental e transición a un futuro sostible</p>
<p>15.30-16.30 (Brasília)</p> <p>20.30-21.30 (Galicia)</p>	<p>Conferencia de clausura</p> <p><u>Prof. Dr. João Cardoso Rosas</u></p> <p>Universidade do Minho (UMinho)</p>
<p>16.30-17.00 (Brasília)</p> <p>21.30-22.00 (Galicia)</p>	<p>Clausura do Seminario</p>

Apoio:

Facultade de Dereito
Universidade de Vigo

ANEXO 1

TÍTULO DO TRABALLO (ata 150 caracteres)

Nome e apelidos do autor/a 1

Institución do autor/a 1

Correo electrónico do autor/a 1

Nome e apelidos do autor/a 2

Institución do autor/a 2

Correo electrónico do autor/a 2

Resumo:

Resumo da obra en ata 300 palabras. Tamaño de letra 12, Times New Roman. Ficheiro de Word .doc ou .docx. Espazo único entre liñas. Indica o tema, importancia do tema. Goles. Cuestións discutidas. Metodoloxía e referencias teóricas que sirvan de base de discusión, se é o caso. Principais conclusións. Resumo da obra en ata 300 palabras. Tamaño de letra 12, Times New Roman. Ficheiro de Word .doc ou .docx. Espazo único entre liñas. Indica o tema, importancia do tema. Goles. Cuestións discutidas. Metodoloxía e referencias teóricas que sirvan de base de discusión, se é o caso. Principais conclusións. Resumo da obra en ata 300 palabras. Tamaño de letra 12, Times New Roman. Ficheiro de Word .doc ou .docx. Espazo único entre liñas. Indica o tema, importancia do tema. Goles. Cuestións discutidas. Metodoloxía e referencias teóricas que sirvan de base de discusión, se é o caso. Principais conclusións. Resumo da obra en ata 300 palabras. Tamaño de letra 12, Times New Roman. Ficheiro de Word .doc ou .docx. Espazo único entre liñas. Indica o tema, importancia do tema. Goles. Cuestións discutidas. Metodoloxía e referencias teóricas que sirvan de base de discusión, se é o caso. Principais conclusións. Resumo da obra en ata 300 palabras. Tamaño de letra 12, Times New Roman. Ficheiro de Word .doc ou .docx. Espazo único entre liñas. Indica o tema, importancia do tema. Goles. Cuestións discutidas. Metodoloxía e referencias teóricas que sirvan de base de discusión, se é o caso. Principais conclusións. Resumo da obra en ata 300 palabras. Tamaño de letra 12, Times New Roman. Ficheiro de Word .doc ou .docx. Espazo único entre liñas. Indica o tema, importancia do tema. Goles. Cuestións discutidas. Metodoloxía e referencias teóricas que sirvan de base de discusión, se é o caso. Principais conclusións.

Palabras clave: entre 3 e 5 palabras clave (separadas por punto).

ANEXO 2

TÍTULO DO CAPÍTULO (Times New Roman 14)

APELIDOS, Nome Primeiro Autor
Afiliação, Universidade, Cidade, País
Correo electrónico

APELIDOS, Nome Segundo Autor
Afiliação, Universidade, Cidade, País
Correo electrónico

1. TÍTULO DA SECCIÓN (Times New Roman 12)

Escribe aquí o texto da sección 1.

1.1. Título da subsección

Escribe aquí o texto da subsección 1.1

Modelo de táboa. Use só a combinación de cores a continuación:

Texto	Texto	Texto
Texto	Texto	Texto
Texto	Texto	Texto

Tabela 1. Título da tabela

1.2. Título da subsección

Escribe aquí o texto da subsección 1.2.

(Deixe unha liña en branco entre seccións e subseccións)

2. TÍTULO DA SEÇÃO

Escribe aquí o texto da sección 2.

Use este estilo de temas

- Elemento de lista de primeiro nivel
- Elemento de lista de primeiro nivel
  - Elemento de lista de segundo nivel
    - Elemento de lista de terceiro nivel
    - Elemento de lista de terceiro nivel

Poderán establecerse seccións e subpartados que considere necesario, pero todos deberán seguir as normas anteriores. O formato debe seguir este modelo (só admitido por Microsoft® Word).

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Utilizaranse os estándares APA da sexta edición (<http://normasapa.net/2017-edicion-6>). Citas no corpo do texto (APELIDOS AUTOR, ano); cando sexan tres ou máis autores, deberase citar o primeiro seguido de et al.

Libros: Autor(es) (ano) Título, Lugar de publicación, Editorial.

Capítulos do libro: Autor(es) "Título do capítulo" en Autor da edición ou compilación, Título do libro, Lugar de edición, Editora, páxinas do capítulo.

Artigos da revista: Autor(es) (ano) "Título do artigo" en Título, volume e número da revista, páxinas do artigo.

Obras editadas por organismos: Organización (ano) Título, Lugar de publicación, Editorial.

Exemplo: INE (2006) Estatísticas de P & D, Madrid, INE.

Artigos en Internet: Autor(es) (ano) "Título" dispoñible na URL.

Táboas, figuras e gráficas. Inseriranse numeradas como imaxes no corpo do texto. A edición de táboas, figuras e gráficos farase segundo o modelo estándar APA.

O texto debe estar xustificado cun interliñado único, en Times New Roman 12; as notas explicativas tamén, pero en tamaño 10; comiñas destacadas (con 4 ou máis liñas) de tamaño 11. As marxes: dereita, esquerda, superior e inferior, deben ser de 2 cm. O ficheiro debe conter entre 10 e 16 páxinas, incluída a bibliografía, e estar en DOC/DOCX.

ANEXO 3

TEMAS - PANEIS

Panel 01 - RESOLUCIÓN DE CONFLICTOS E ASPECTOS PROCEDIMENTAIS DA CIDADANÍA

Coordinación: Klever Paulo Leal Filpo (UCP); Marcelo Pereira de Almeida (UFF); María Victoria Braz Borja Rodrigues (UFOB); Rosana Maria de Moraes Antunes (F. Lusofona)

A cidadanía pasa por xestionar os conflitos e afrontar os problemas sociais para superalos. A resolución de conflitos e os seus principais instrumentos xudiciais e extraxudiciais (Conciliación, Mediación, Arbitraje) constitúen o ámbito de reflexión que aquí se pode abordar. Tamén se inclúen cuestións relativas aos aspectos procesuais propios dos conflitos xudiciais e extraxudiciais.

Panel 02 - RAZA, XÉNERO E SEXUALIDADE

Coordinación: Carolina Câmara Pires dos Santos (PUC/RJ); Eder Fernandes Mónica (UFF); José Díaz Lafuente (UCM); Lais Godoi Lopes (UEMG); Samia Moda Cirino (FL)

A proposta consiste en analizar, desde a noción de diversidade, que ten como trazo conceptual a súa conexión, principalmente, cos marcadores sociais de raza, xénero e sexualidade, as diversas posibilidades de recoñecemento e inclusión das loitas pola igualdade e o recoñecemento nos principais Institucións sociais brasileiras, españolas e mundiais. En concreto, o Panel destaca a forma en que o Dereito, como instrumento mediador nos distintos ámbitos sociais, disciplina e regula tales dinámicas de loitas que politizan cuestións raciais, de xénero e de sexualidade; a súa finalidade é producir unha visión máis precisa das desigualdades sociais e do dereito, coa expectativa de constituír un ordenamento xurídico adecuado ás demandas das loitas que implican os marcadores sociais destacados.

Panel 03 - CIDADANÍA, SEGURIDADE PÚBLICA E VIOLENCIA SOCIAL

Coordinación: Natalia Torres Cadavid (UVIGO); Ozeas Corrêa Lopes Filho (UFF); Virxilio Rodríguez Vázquez (UVIGO)

A violencia nas grandes cidades de todo o mundo converteuse nun problema endémico, por iso o eixo temático deste grupo de traballo pretende abordar as máis diversas políticas públicas que se presentan co propósito de reducir os indicadores de violencia, como o crecemento dos homicidios, o incremento dos en de delitos contra o patrimonio, crime organizado, entre outros, sobre todo, desde unha análise crítica comparativa do binomio

seguridade - garantía dos dereitos fundamentais, desde a perspectiva do estado democrático de dereito. A pandemia levantou o sentimento e a experiencia de inseguridade pública e indefensión, con respostas institucionais non sempre adecuadas nin satisfactorias para as poboacións. O escenario de pandemia tamén provocou a expansión das desigualdades, que se reflicten no aumento da violencia e os seus obxectivos, na dramática situación das persoas encarceradas, así como na xestión dos conflitos institucionais. Pensar nas expresións da cidadanía neste contexto que implica a seguridade pública e a violencia social convértese nun desafío ineludible para as sociedades contemporáneas. Os temas mencionados anteriormente son obxecto de debate por parte deste Panel.

Panel 04 - RELACIÓNS INTERNACIONAIS, INSTITUCIÓNS XURÍDICAS E DEREITO COMPARATIVO

Coordinación: Eduardo Manuel Val (UFF); Elve Miguel Cenci (UEL); Maria Belén Sánchez Ramos (UVIGO); Mónica Teresa Costa Sousa (UFMA)

Experiencias democráticas en perspectiva histórica. As expresións contemporáneas da democracia e os retos aos que se enfrenta o estado de dereito. Democracia e fundamentalismo. A xestión democrática das institucións: retos, perspectivas, insuficiencias, límites. Institucións nacionais e supranacionais ante a pandemia. Nacionalismos e internacionalismos. Rupturas institucionais e continuidades nun entorno de pandemia xeneralizada. Pandemia e xeopolítica mundial. Os novos proxectos hexemónicos imperialistas a escala planetaria e os riscos para a humanidade. Papel e actuación das institucións xurídicas en escenarios pandémicos e pospandémicos. Leccións e desafíos que a pandemia trouxo aos países en materia de política exterior e interior.

Panel 05 - DEREITO PRIVADO ANTES DOS MOVEMENTOS SOCIAIS E NOVAS CONFIGURACIÓNS INSTITUCIONAIS

Coordinación: Fernanda Pontes Pimentel (UFF); Marta Fernández Prieto (UVIGO); Simone Vinhas de Oliveira (UEL)

O ámbito privado afrontou profundas transformacións ao longo do século pasado, que implicaron tensións sociais e institucionais derivadas deste contexto cambiante. O impacto das transformacións das relacións privadas no dereito privado e as súas interconexións co dereito público forman parte do horizonte de reflexións deste Grupo de Traballo. As cuestións relacionadas coa privacidade, a autonomía privada e a liberdade de elección, a responsabilidade social e as obrigas, as relacións familiares e sucesorias, os contratos, as asociacións comerciais e a propiedade son os focos deste panel.

Panel 06 - CIDADANÍA, FISCALIDADE E RELACIÓNS COS CONSUMIDORES

Coordinación: Cândido Francisco Duarte dos Santos e Silva (UFF); Daniela Olímpio de Oliveira (UFLA); Fernanda Franklin Arakaki Seixas (UNIVERTIX)

Concepcións e escenarios da cidadanía na historia. Cidadanía e relacións cos consumidores. Políticas de distribución da renda e acceso ao consumo. Dereitos humanos e loita contra a fame. Dereitos humanos e loita contra a exclusión social e a discriminación. A fiscalidade como cuestión de dereitos humanos. Fiscalidade e democracia. Xustiza social e fiscalidade. Políticas tributarias e de cidadanía. Fiscalidade e consumo.

Panel 07 – XESTIÓN DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN SOBRE BASES DEMOCRÁTICAS

Coordinación: Fábio Hansen (UFPA); Luís Antonio Alves Machado (DeCiED); Wellington Fontes Menezes (DeCiED)

Preténdese analizar as relacións entre a información, o coñecemento e a súa difusión polos medios de comunicación, á luz de referencias éticas, morais e de xustiza. Neste contexto, os seguintes temas están interconectados cos debates: Ética e Información. Lingua e información. Organización do Coñecemento. Xestión da información nas organizacións. Conservación dixital. Xestión e acceso a datos. Dereito á Información. Regulación pública dos medios de comunicación. Sensacionalismo, industria cultural e sociedade do espectáculo. Un século de opinión pública construída polos medios. Formación de profesionais dos medios. Políticas públicas e institucionais de inclusión e exclusión dixital. Lexislación mundial de protección de datos. As novas tecnoloxías e o seu impacto nas relacións interpersoais e interinstitucionais. Reflexións da pandemia sobre o proceso de implantación das novas tecnoloxías e as súas perspectivas. Desigualdade, igualdade e ecuanimidade no acceso ás tecnoloxías, á información e á xestión das institucións.

Panel 08 - INSTITUCIÓNS POLÍTICAS E ORGANIZACIÓN DO PODER

Coordinación: Clodomiro Bannwart Júnior (UEL); Natália Maria Ventura da Silva Alfaya (DeCiED / FL); Sergio Gustavo de Mattos Pauseiro (UFF)

Partidos políticos e xestión de intereses públicos e privados. Financiamento da dinámica do poder político. Lexislación electoral. Sindicatos: historia, papel político, xestión institucional. Actividade política e xestión de institucións nacionais, internacionais e supranacionais (ONU, Tribunais Internacionais, OIT, OMS, OTAN, UE, MERCOSUR etc.). Escenarios actuais e perspectivas político-institucionais en termos globais. Ética, moral e política.

Panel 09 - INSTITUCIÓNS PÚBLICAS, CIDADANÍA E XESTIÓN SANITARIA

Coordinación: Alexander Seixas da Costa (UFF); Celia Barbosa Abreu (UFF); Wladimir Tadeu Baptista Soares (UFF)

A pandemia de Covid-19 sorprendeu á gran maioría das persoas e institucións de todo o mundo, provocando unha crise sanitaria, humanitaria, financeira e antropolóxica sen precedentes. O Panel propón discusións, por unha banda, sobre as institucións públicas e privadas no tratamento ou omisións ante os problemas derivados da pandemia. Por outra

banda, na reflexión arredor do impacto que a pandemia xerou a nivel persoal e interpersonal, sobre todo en materia de saúde, coas implicacións desta no futuro post-pandemia. Tamén se busca analizar aspectos de respecto, falta de respecto e recuperación da cidadanía cando se trata de cuestións relacionadas coa saúde.

Panel 10 - DEREITOS HUMANOS, POLÍTICAS PÚBLICAS E XUSTIZA SOCIAL

Coordinación: André Hacl Castro (UNESA); Kátia Rocha Salomão (UNIVEL); Márcio Renan Hamel (UPF)

A construción histórica do concepto de dereitos humanos. Dereitos humanos e xustiza social. Dereitos humanos en contextos democráticos e non democráticos. Políticas públicas e xestión de crises. Migracións, inmigracións e refuxiados. Dereitos humanos e loita contra a fame. Dereitos humanos e loita contra a exclusión social e a discriminación. A pandemia e a súa confrontación por parte das institucións políticas a nivel planetario. A fiscalidade como cuestión de dereitos humanos.

Panel 11 – FILOSOFÍA, HISTORIA E DEREITO: POSIBLES DIÁLOGOS

Coordinación: Luís Antonio Cunha Ribeiro (UFF); Luiz Antonio da Silva Peixoto (UFJF); Thiago Rodrigues Pereira (INL)

Neste Panel abórdanse os debates sobre o significado da existencia humana ao longo da historia e nas diferentes civilizacións. A aprendizaxe de culturas ao longo do tempo, con repercusións nos ordenamentos xurídicos e nas relacións institucionais, forma parte das preocupacións que aquí se tratarán.

Panel 12 - RELACIÓNS LABORAIS, EMPRESARIAIS E ECONÓMICAS

Coordinación: Carla Appolinario de Castro (UFF); Carolina Pereira Lins Mesquita (UFRJ); Francisca Fernandez Prol (UVIGO)

Economía, empresa e sociedade. Economía e traballo. Efectos económicos da pandemia nas sociedades. Desigualdade, igualdade e ecuanimidade nas relacións económicas, empresariais e laborais. As relacións laborais ao longo da historia e as súas configuracións contemporáneas. Traballo, xustiza social e desenvolvemento económico. Traballar coas novas tecnoloxías. Dereitos laborais en perspectiva comparada. Relacións laborais e institucións implicadas nelas. Explotación, traballo e dignidade humana. O impacto da pandemia nas relacións laborais e na configuración das empresas. A relación empregado-empresa e as súas implicacións contemporáneas. Novos mecanismos de xestión empresarial e relacións económicas (Xestión Compartida, Compliance e outros). Configuración e retos empresariais actuais no horizonte de pandemia e pospandemia.

Panel 13 - ÉTICA, EDUCACIÓN E CIDADANÍA

Coordinación: Paola de Andrade Porto (UNESA); Rosely Dias da Silva (UNESPAR); Susana Álvarez Gonzalez (UVIGO)

A educación das persoas na sociedade, xa sexa en institucións especificamente estruturadas para iso, ou a través das relacións interpersoais, presentouse como un reto contemporáneo. As finalidades da educación contemporánea son controvertidas e cómpre discutir, así como os valores que as orientan, baixo a pena de pór en risco os fundamentos da sociabilidade e facer patolóxicas as prácticas de cidadanía. Temas dignos de atención no Panel: educación, formación humanista e preparación profesional para o mercado; educación e expresións da cidadanía; educación, ética e moral; educación, cidadanía e consumo; o papel das institucións e dos seus actores na educación nun contexto pandémico e pospandémico; educación e tecnoloxías.

Panel 14 – CAPITALISMO, CRISE AMBIENTAL E TRANSICIÓN A UN FUTURO SOSTIBLE

Coordinación: Daniel Rubens Cenci (UNIJUI); Laura Magalhães de Andrade (DeCiED); Pedro Arruda Junior (UNIPTAN)

Temas obxecto de debate: Pandemia e conflitos socioambientais. As asociacións ambientais e os custos da conservación. As actividades mineiras e extractivas en xeral, coas súas repercusións ambientais. Danos ambientais e impactos sociais. Políticas públicas e actuacións institucionais de xestión ambiental. Estudos de cuestións ambientais nun ámbito comparativo. Axenda 2030 e impactos na xestión institucional e no dereito ambiental. Os impactos da pandemia de Covid-19 no medio ambiente. Perspectivas da xestión ambiental no contexto pospandémico. Guerras e recursos naturais baixo o sesgo ambiental. Cidades intelixentes e implicacións ambientais.